

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

k.aghili.f@chmail.ir

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
دانشکده علوم قرآنی ملایر

روش تحقیق در علوم قرآن و حدیث

جلسه هفتم

تقسیم بندی مسأله پژوهش از حیث کارکرد (۲)

چهل حدیث درباره جوانان - حدیث چهاردهم

مولی امیرالمومنین علی علیه السلام

شیئان لا یعرف فضلَهُما الاّ من ففدَهُما: الشَّبَابُ والعافیةُ.

دو چیز است که قدر و منزلت و الای آنها را نمی داند جز کسی که آنها را از دست داده باشد: یکی جوانی و دیگری سلامتی.

(فهرست غرر، ص ۱۷۱)

دفتر نشر فرهنگ و معارف اسلامی مسجد بیت

تقسیم بندی مسأله پژوهش ار حیت کارکرد

✓ تعریف

✓ توصیف

✓ استدلال و توجیه

✓ تبیین

✓ تفسیر

✓ تکلیف شناسی

نکاتی پیرامون اصل کفایت دلایل

✓ ۱- ادعای ما یا بدیهی است و یا باید مستدل یا مستند باشد.

✓ ۲- دچار مغلطه دلیل پنداری نشویم.

یک مثال در خطا در استدلال

□ دقت در تکرار دقیق حد وسط

✓ مثال ۱: مقدمه ۱: در باز است. مقدمه ۲: باز یک پرنده شکاری است

□ نتیجه: در یک پرنده شکاری است.

مثال ۲: مغلطه در اثبات وجود خدا با استفاده از بیان مارکسیست ها: خدا افیون ملت هاست.

نتیجه: منطق ابزاری است که محقق چیره دست برای شناخت مسأله و استدلال ها از آن

بهره می گیرد.

۴- مسأله تبیین

✓ بیشتر پژوهشگران در مرحله توصیف باز می مانند و تحقیقات آن ها فاقد تبیین ادعاهای موافق و مخالف است.

✓ تعریف تبیین: بیان علت وقوع یک حادثه، یا علت پیدایش یک امر، یا علت ظهور یک دیدگاه در پرتو یک قانون علمی و معرفتی

✓ مثال: دلیل ترکیدن لوله آب (بررسی دقیق و علمی علت)

□ مسأله ششمین

□ تبیین با توجه به استفاده از معارف دانش خاص، متعلق به آن دانش می شود:

✓ علل جامعه شناختی خودکشی

✓ علل روانشناختی خودکشی

✓ و...

□ مسأله نهمین

□ مثال: تبیین علت تفاوت تعریف و مصادیق آیات مشابه در بیان مفسران

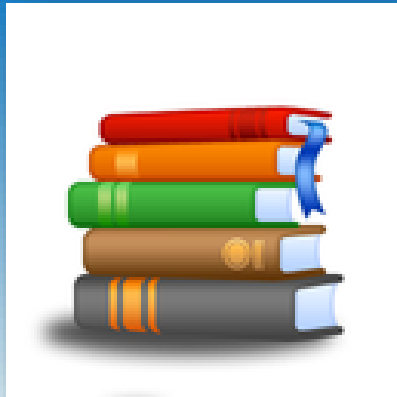

➤ تعریف ظاهر گرایان

➤ تعریف عقل گرایان

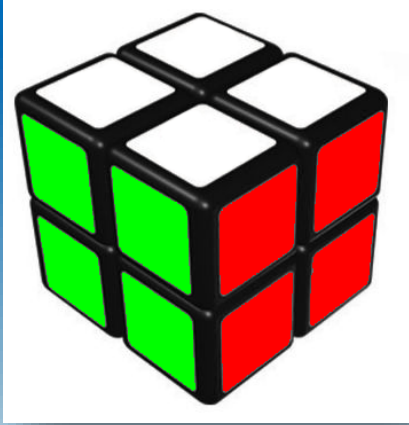
□ مسأله تبیین

□ اصل مهم پژوهشی: تنوع پذیری تبیین

← از یک حادثه می توان تبیین های مختلفی داشت.

غالباً تبیین ها با هم متضاد نیستند و می توانند در کنار هم باشند.

□ مسأله تبیین

□ نکاتی پیرامون تبیین در تحقیق:

- جست و جو از تبیین های مختلف موافق و مخالف
- برخورد بدون تعصب با تبیین های مخالف و نگاه نقادانه به تبیین خود
- سنجش پذیری تبیین ها (مانند تبیین عقده ادیپ در نگاه فروید و...)

رَبِّهِمْ
عَلَّمَ مُحَمَّدٌ
وَالِدِ مُحَمَّدٍ

ومن الله التوفيق

Draghili.blog.ir